

FIBI SÁNDOR

EGY NAGYÍVŰ ÉS BETELJESEDETT ÉLETÚTRÓL

GONDOLATOK FELFÖLDI SZABOLCS FÉNY METSZETTE ÉLET C. KÖNYVÉRŐL

Furcsa az én kapcsolatom a könyvekkel, hiszen más emberektől talán eltérően ma már mindig az a legkedvesebb könyvem, amely legutóbb került a kezembe, amely legutóbb szerzett örömet számomra. Hiszen minden könyv új élmény, új ismeret forrása, formálja a világról, az emberek közötti kapcsolatokról bennem élő képet, szebbé teszi a mindennapok viszonylagos egyhangúságát, arról győz meg, hogy a valóság minden szörnyűsége ellenére csodálatos világban élek... Bevallom azonban, hogy diákkoromban, és még azután is nagyon sokáig – annak ellenére, hogy könyvszerető, rendszeresen olvasó vagyok – Petőfi Sándor János vitézét tartottam a szépirodalom lehető legértékesebb gyémántjának, hiszen meg voltam győződve arról, hogy fantáziadúsabb világot, gyönyörűbb mesét, varázslatosabb történetet más költő egyszerűen képtelen kigondolni. Hogyan is lehetne szebb történet, mint az, hogy a falu legszegényebb kivetettje – Kukorica Jancsi – Tündérország örökéletű és boldog királyává válik? Egy csodálatos mesevilág, amely az ember minden teljesíthetetlen vágyát elérhetővé, valósággá varázsolja.

És szinte hihetetlen, de a közelmúltban ez a mesevilág mintha újra megélevenedett volna előttem... Ugyanis a kezembe került Felföldi Szabolcs „Fény metszette élet” című könyve, amely a dunaszerdahelyi székhelyű Vámbéry Polgári Társulás kiadásában 2016-ban jelent meg. Ez a könyv Dunaszerdahely és az egész Felvidék minden bizonnyal egyik legismertebb történelmi személyiségének – Vámbéry Árminnak – az életét mutatja be, teljesen rendhagyó módon. „Vámbéry a

19-20. századi magyar tudomány és közélet jeles alakja jól ismert a magyar múlt és kultúra kedvelői körében... Az a nagyívű és beteljesedett életút, melyet Vámbéry életének nyolcvankét esztendeje alatt befutott, nemcsak a tudomány művelői számára érdekes és izgalmas, de méltán kelti fel az átlagolvasó érdeklődését is... Élete végén joggal vonatkozathatta magára a horatiusi mondást: *Exegi monumentum aere perennius* „Ércnél maradandóbb emléket állítottam magamnak.” – írja a könyv Ajánlásában Vásáry István professzor, a Vámbéry Polgári Társulás elnöke. Vámbéry Ármin tehetségének, hihetetlen életenergiájának és mérhetetlen kitartásának köszönhetően a lehető legalacsonyabb sorból felemelkedve egyetemi tanár, akadémikus, elismert tudós, az orientalisztika egyik megalapítója lett. Híres közép-ázsiai utazásával megalapozta saját tudományos hírnevét, elismerést és megbecsülést vívott ki. Személyes, sőt baráti kapcsolatok fűzték a korabeli oszmán és brit politika vezetőihez, az angol királyi család tagjaihoz, a török szultánhoz, a perzsa sahhoz, a magyar irodalom és tudóstársadalom legelismertebb képviselőihez. Felföldi Szabolcs műve ennek a 19. század diplomáciai életében meghatározó szerepet betöltő zseniális embernek, jelentős tudósnak kalandregénybe – vagy inkább mesébe? – illő élettörténetét mutatja be, teljesen rendhagyó módon. Az általam eddig olvasott életrajzok legtöbbszörében ugyanis a szöveget itt-ott megszakítja egy-egy fénykép, ebben a könyvben azonban minden fordítva történik, hiszen itt a fotók, a képek a szöveg egyrangú partnerévé lépnek elő. A képek

és a szöveg egymást mintegy kiegészítve hozzák emberközelbe a világhírű tudós életének legfontosabb mozzanatait, meghatározó fordulópontjait. A korabeli állapotokat idéző fényképek, illusztrációk, fotódokumentumok az olvasó számára egyértelművé és hitelessé varázsolják Vámbéry szinte reménytelenül szegény gyermek- és ifjúkorát, házitanítóskodásának egyes állomásait. Korképet kapunk az életében kiemelkedően fontos szerepet játszó korabeli Pest-Budáról, Konstantinápolyról, Hiváról, Szamarkandról, Buharáról, Teheránról, Londonról. Szinte ismerőseink lesznek Vámbéry felesége és gyermeke, Rusztem, a legfelső angol, török és perzsa körök kiemelkedő személyiségei, a Magyar Tudományos Akadémia döntéshozó vezetői. Megismerhetjük, hogyan viszonyultak volt mesterükhöz a tudós szintén világhírűvé vált volt tanítványai és fiatal barátai (Goldziher Ignác, Kúnos Ignác, Thury József, Kégl Aurél, Germanus Gyula, Stein Aurél). Látogatást tehetünk a tudós dolgozószobájában, megcsodálhatjuk a brit királyi család Vámbérynek dedikált fotóit, a legmagasabb rangú külföldi kitüntéseket. Részletes képet kapunk arról is, hogyan fejezi ki a világ a nagy tudós munkássága, egész életműve feletti tiszteletét. Egy mesésen nagyszerű élet mesésen mesteri bemutatása...

Úgy érzem, ez a könyv sokunk kedvenc olvasmányává válhat, és minden bizonnyal rengeteget segít azoknak a kollégáknak is, akik évente nagyon lelkiismeretesen készítik fel diákjaikat az egyre közkedveltebb Vámbéry Ármin Földrajzversenyre.

